

Фінансовий моніторинг як умова забезпечення державної безпеки країни: поняття, складові, етапи розвитку

Олександр Грабчук, Ірина Супрунова, Державний університет «Житомирська політехніка»

Метою дослідження є розкриття теоретичних аспектів системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів та фінансуванню тероризму, визначення основних напрямів та наслідків розвитку системи фінансового моніторингу загалом та її складових. Актуальність дослідження обумовлена активізацією міжнародного тероризму, що призводить до посилення такої загрози державній безпеці, як легалізація доходів, отриманих незаконним шляхом, та фінансування терористичної діяльності. Дієвим інструментом для подолання даної загрози в світі виступає фінансовий моніторинг. Результати. У ході проведеного дослідження встановлено, що система запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів та фінансуванню тероризму складається з фінансового моніторингу та правоохоронного блоку. Обґрунтовано, що фінансовий моніторинг слід розглядати в розрізі таких складових, як інституційне, методичне, організаційне та нормативно-правове забезпечення. Наведена характеристика та етапи розвитку інституційного забезпечення як основного, елементи якого впливають на інші складові системи фінансового моніторингу, визначають ефективність її функціонування в цілому. Встановлено, що для визначення ефективності системи фінансового моніторингу доцільно використовувати показники інституційного забезпечення. Аналіз цих показників (у частині діяльності Держфінмоніторингу) засвідчив ефективність вітчизняної системи фінансового моніторингу. Висновки полягають в обґрунтуванні напрямів подальшого удосконалення складових системи фінансового моніторингу. У частині інституційного забезпечення обґрунтована необхідність подальшого налагодження порядку обміну інформацією з правоохоронними органами та державними регуляторами. У частині нормативно-правового забезпечення відображена доцільність прийняття нормативно-правових документів щодо закріплення правового статусу нових об'єктів фінансового моніторингу. Удосконалення організаційного забезпечення фінансового моніторингу повинно відбуватися в напрямі розширення вимог до підготовки фахівців з врахуванням останніх змін законодавства в сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

Ключові слова: державна безпека, фінансовий моніторинг, фінансова розвідка, фінансування тероризму, ефективність фінансового моніторингу

Financial monitoring as a condition for ensuring the state security of the country: concepts, components, stages of development

Oleksandr Hrabchuk, Iryna Suprunova, State University «Zhytomyr Polytechnic»

The purpose of the study is to reveal the theoretical aspects of the system of preventing and combating money laundering and terrorist financing, determining the main directions and consequences of the development of the financial monitoring system as a whole and its components. At the present stage, international terrorism has intensified. Legalization of illicit proceeds and terrorist financing is one of the threats to national security. Financial monitoring is an effective tool for overcoming this threat in the world. The system of prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds and financing of terrorism consists of financial monitoring and law enforcement unit. Institutional, methodological, organizational and normative-legal support is allocated as parts of financial monitoring. Institutional support is a key component of the financial monitoring system. Its elements affect other components of the system, determine the effectiveness of its operation. The characteristics and stages of development of institutional support are given. To determine the effectiveness of the financial monitoring system, it is advisable to use

indicators of institutional support. The analysis of these indicators showed the effectiveness of the domestic financial monitoring system. The conclusions are to substantiate the areas for further improvement of the components of the financial monitoring system: for institutional support – the need to further establish the procedure for exchanging information with law enforcement agencies and state regulators is justified; for regulatory and legal support – the expediency of adopting regulatory and legal documents that will consolidate the legal status of new objects of financial monitoring is reflected; for organizational support – the expediency of expanding the requirements for training is reflected. This training should take into account the latest changes in legislation in the field of preventing and combating money laundering and terrorist financing.

Keywords: *state security, financial monitoring, financial intelligence, terrorist financing, effectiveness of financial monitoring*

Финансовый мониторинг как условие обеспечения государственной безопасности страны: понятие, составляющие, этапы развития

Александр Грабчук, Ирина Супрунова, Государственный университет «Житомирская политехника»

Целью исследования является раскрытие теоретических аспектов системы предотвращения и противодействия легализации (отмыванию) доходов и финансированию терроризма, определение основных направлений и результатов развития системы финансового мониторинга в целом и ее составляющих. Актуальность исследования обусловлена активизацией международного терроризма, что приводит к усилению такой угрозы государственной безопасности, как легализация доходов, полученных незаконным путем, и финансирование террористической деятельности. Действенным инструментом для преодоления данной угрозы в мире выступает финансовый мониторинг. Результаты. В ходе проведенного исследования определено, что система предупреждения и противодействия легализации (отмыванию) доходов и финансированию терроризма состоит из финансового мониторинга и правоохранительного блока. Обосновано, что финансовый мониторинг следует рассматривать в разрезе таких составляющих, как институциональное, методическое, организационное и нормативно-правовое обеспечение. Охарактеризованы этапы развития институционального обеспечения как основного, элементы которого влияют на другие составляющие системы финансового мониторинга, определяют эффективность ее функционирования в целом. Установлено, что для определения эффективности системы финансового мониторинга целесообразно использовать показатели институционального обеспечения. Анализ этих показателей (относительно деятельности Госфинмониторинга) показал эффективность отечественной системы финансового мониторинга. Выводы заключаются в обосновании направлений дальнейшего совершенствования составляющих системы финансового мониторинга. Для институционального обеспечения обоснована необходимость дальнейшего налаживания порядка обмена информацией с правоохранительными органами и государственными регуляторами. Для нормативно-правового обеспечения отражена целесообразность принятия нормативно-правовых документов по закреплению правового статуса новых объектов финансового мониторинга. Совершенствование организационного обеспечения финансового мониторинга должно происходить в направлении расширения требований к подготовке специалистов с учетом последних изменений законодательства в сфере предотвращения и противодействия легализации доходов, полученных преступным путем, и финансированию терроризма.

Ключевые слова: *государственная безопасность, финансовый мониторинг, финансовая разведка, финансирование терроризма, эффективность финансового мониторинга*

Вступ.

Державна безпека – це обов’язковий атрибут сучасної держави. В умовах активізації міжнародного тероризму однією із загроз державній безпеці виступає легалізація доходів, отриманих незаконним шляхом, та фінансування терористичної діяльності. Дієвим фінансово-правовим інструментом протидії зазначеним ризикам є фінансовий моніторинг, який хоч і є відносно новим явищем для України, проте пройшов важливі етапи свого становлення. Для того, щоб оцінити зміни, які відбуваються з фінансовим моніторингом сьогодні, необхідно визначити сутність даного поняття та його основні складові.

Результати дослідження.

Поняття фінансового моніторингу на законодавчому рівні нерозривно пов’язано з протидією легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Формування системи фінансового моніторингу в Україні припадає на початок ХХІ ст., саме на початку 2000-х років видано низку Указів Президента України, спрямованих на посилення боротьби з приховуванням неоподаткованих доходів, а також відмивання доходів, одержаних незаконним шляхом. Проте якщо говорити саме про розвиток української системи протидії фінансуванню тероризму, то її початок був покладений Указом Президента «Про додаткові заходи щодо боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом» від 19.07.2001 р. № 532/2001, яким у п.1 ч.1 передбачено вжити заходів щодо прискорення прийняття Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом». Цьому ж року видається Указ Президента «Про заходи щодо запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 10.12.2001 р. № 1199/2001, а за рік – Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28.11.2002 р. № 249-IV. На виконання вищенаведеного Указу постановою Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 р. № 35 «Про утворення Державного департаменту фінансового моніторингу», у складі

Міністерства фінансів утворено Державний департамент фінансового моніторингу, як урядовий орган державного управління.

Тобто по суті перші реальні кроки держави у боротьбі з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом та фінансуванням тероризму, починаються саме з 2002 р. Саме в цей період Україна була включена до списку країн з високим рівнем криміналізації економіки, які несуть потенційну загрозу світовому співтовариству (Бисага, 2016, с. 38).

Фінансовий моніторинг – поняття неоднозначне і, у першу чергу, це пов’язано з його багатоаспектністю. Адже він є об’єктом досліджень у сфері фінансового права, фінансів, державного управління, безпеки країни тощо. Науковці виділяють широкий та вузький підхід до трактування фінансового моніторингу, розглядають його як частину системи запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів та фінансуванню тероризму або ототожнюють з нею. Підтримуємо позицію дослідників (Возняковська, 2012; Куришко, 2010), які називають фінансовий моніторинг тільки частиною даної системи, до якої належить також ще правоохоронний блок.

Проте не дивлячись на те, що, розглядаючи питання фінансового моніторингу, науковці здійснюють акцент на ті аспекти, які мають найбільше значення саме в контексті їх дослідження (зокрема, для фінансового права – сукупність нормативно-правових документів, для фінансів – це операції з грошовими коштами тощо), більшість науковців дотримуються визначення, встановленого на законодавчому рівні, як сукупності заходів, що вживаються суб’єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу.

Слід зазначити, що до трактування даного поняття в законодавчих документах, які спрямовані на створення умов протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (зокрема, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28.11.2002 р. № 249-IV, Закон України

«Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р. № 1702-VII, Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX), закріплено єдиний підхід. Така позиція є цілком зрозумілою, оскільки, як і будь-яка система, система фінансового моніторингу представляє собою сукупність певних елементів, а точніше заходів, та відповідає таким основним характеристикам:

- що? – сукупність заходів;
- хто здійснює? – суб'єкти фінансового моніторингу;

- з якою метою? – запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Згідно з чинним законодавством під об'єктом фінансового моніторингу слід розуміти дії з активами, пов'язані з відповідними учасниками фінансових операцій, які їх проводять, за умови наявності ризиків використання таких активів з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та/або фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, а також будь-яка інформація про такі дії чи події, активи та їх учасників. Враховуючи різноманітність сфер, в яких можуть здійснюватися дані види, а також різноплановий характер інформації про них, склад суб'єктів державного фінансового моніторингу, представлений широким переліком, зокрема Національний банк України, Державна служба фінансового моніторингу (далі – Держфінмоніторинг), Міністерство юстиції України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Міністерство цифрової трансформації України.

Згідно з Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX) система фінансового моніторингу визначається на двох рівнях – первинному та державному. При цьому більше жодних елементів для системи фінансового моніторингу не наведено, тільки склад суб'єктів на кожному з рівнів.

На нашу думку, доцільним при розкритті сутності фінансового моніторингу не зупинятися винятково на суб'єктах, а охоплювати також і інші складові. Адже стабільне та ефективне функціонування національної системи боротьби з фінансуванням тероризму потребує комплексного застосування методичних, організаційних, нормативно-правових та інституційних заходів. Виходячи з того, що фінансовий моніторинг представляє собою сукупність таких заходів, вважаємо за доцільне в його структурі виокремити відповідне забезпечення (рис. 1). Причому основним є саме інституційне забезпечення, що розкривається через суб'єктів фінансового моніторингу, їх підпорядкування та координацію, які впливають на інші складові системи фінансового моніторингу, визначають ефективність її функціонування в цілому. Так, окремі органи (зокрема Держфінмоніторинг) займаються методичним забезпеченням (яке представлене розробленими підходами, принципами та методами фінансового моніторингу), зокрема здійснена компіляція основоположних міжнародних документів, які є основою для побудови та оцінки системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів та фінансуванню тероризму. Саме прийняті методичні підходи висувають вимоги до організаційного (яке охоплює професійні кадри, інструктивні матеріали для персоналу), нормативно-правового (що представлено сукупність документів, як на законодавчому рівні, так і на рівні підзаконних нормативно-правових актів) забезпечення.

Вирішальна роль у системі державного фінансового моніторингу відведена Держфінмоніторингу. Правовою основою діяльності даного органу є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»

*Примітка. Узагальнено за результатами дослідження (Д'яконова, & Шиян, 2013; Хмелюк, 2015)

Рис. 1. Формування системи фінансового моніторингу

від 06.12.2019 р. № 361-IX та Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. Саме цими нормативно-правовими документами визначені обов'язки, права, функції та повноваження Держфінмоніторингу.

В Україні Держфінмоніторингом пройдено декілька етапів формування, які, крім зміни назви органу, фактично вказували на зміну статусу та підпорядкування:

– 2002 р. – створення Державного департаменту фінансового моніторингу у складі Міністерства фінансів України;

– 2005 р. – створення Державного комітету фінансового моніторингу України як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом;

– 2011 р. – утворення Державної служби фінансового моніторингу України.

І якщо на початку своєї діяльності в Україні підрозділ із функціями фінансо-

вої розвідки підпорядковувався Міністерству фінансів України, то на сучасному етапі його діяльність спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів. Крім того, в 2014 році Держфінмоніторинг позбавлено «спеціального статусу», який визначався тільки в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 28.11.2002 р. № 249-IV при розкритті характеристики даного органу.

У різних країнах світу функції підрозділу фінансової розвідки покладені на різні органи, які різняться не тільки своєю назвою, проте і повноваженнями. Як правило, серед підрозділів фінансової розвідки виділяють чотири їх типи (рис. 2).

Держфінмоніторинг належить до органів підрозділів фінансових розвідок «адміністративного» типу, оскільки не має

Підрозділи фінансових розвідок	
типи	характеристика
адміністративний	входить в структуру адміністративного органу або підвідомчий такому органу, або є самостійним адміністративним органом
правоохоронний	створений в структурі правоохоронних відомств і представляє собою найбільш дієвий метод формування публічного органу з відповідними правоохоронними повноваженнями
прокурорський (судовий)	створюється в рамках судової гілки державної влади і, частіше за все, під юрисдикцією прокуратури
змішаний	представляє собою різні поєднання визначених видів підрозділів фінансової розвідки з метою використання переваг щодо декількох типів

Рис. 2. Типи підрозділів фінансових розвідок (узагальнено за (Долбня, 2019))

повноважень правоохоронних органів, а її функції переважною мірою стосуються належної організації інформаційного обміну у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму.

Окремі науковці вважають, що для встановлення відповідності даного органу зарубіжним підрозділам фінансових розвідок необхідно є зміна його назви. Так, Д. М. Павлов (2017) пропонує змінити назву Державної служби фінансового моніторингу на Державну службу фінансової розвідки.

Проаналізуємо основні функції, які виконує досліджуваний орган. Так, відповідно до чинного законодавства (Про запобігання та протидію легалізації, 2019; Положення про Державну службу, 2015) в якості основних повноважень Держфінмоніторингу можна визначити:

- реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдженню зброї масового знищення;

- збір, обробку та проведення аналізу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;

- забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи;

- налагодження співпраці, взаємодії та

інформаційного обміну з державними органами, Національним банком, компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями.

Як бачимо, функції чинного органу повністю відповідають тим, які визначаються для органів фінансової розвідки за кордоном. Саме тому вважаємо необґрунтованими пропозиції окремих науковців щодо необхідності зміни назви Державної служби фінансового моніторингу.

Характеризуючи фінансовий моніторинг, не можна оминати питання оцінки його ефективності. До складу критеріїв, за якими слід поводити дану оцінку, науковці відносять різноманітні показники, як кількісного, так і якісного характеру. На нашу думку, ефективність може визначатися за кожним видом забезпечення фінансового моніторингу. Зокрема, для оцінки ефективності нормативно-правового забезпечення фінансового моніторингу можуть враховуватися такі показники, як кількість прийнятих нормативно-правових документів у даній сфері, для організаційного забезпечення – чисельність підготовлених фахівців з фінансового моніторингу тощо. Проте ці показники не дозволять повною мірою розкрити, чи дійсно ефективно були реалізовані складові системи фінансового моніторингу. Адже прийняття великої кількості нормативно-правових документів не дозволяє говорити про їх дієву реалізацію

на практиці, а підготовка висококваліфікованих фахівців не засвідчує того факту, що всі вони будуть працювати саме в досліджуваній сфері. Тому, на нашу думку, найкращими показниками, які покажуть ефективність фінансового моніторингу – це будуть показники інституційного забезпечення.

У свою чергу, ефективність та значення інституційного забезпечення фінансового моніторингу відображено в показниках діяльності Держфінмоніторингу. Так, у 2018 р. розслідування Держфінмоніторингу визнано найкращим серед підрозділів фінансової розвідки у світі. За результатами голосування підрозділів фінансових розвідок 150 країн світу Держфінмоніторинг отримав нагороду «Найкраща справа Егмонтської Групи». Крім того, Україна успішно пройшла оцінку системи боротьби з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму з боку Комітету Ради Європи MONEYVAL («Відомство відзвітувало», 2019).

За результатами 2019 р. Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 106 матеріалів (з них – 38 узагальнених матеріалів та 68 додаткових узагальнених матеріалів) стосовно фінансових операцій осіб, які можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, сепаратизму та/або проведених за участю осіб, які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або зміни меж території або державного кордону України (У 2019 році Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 211 матеріалів на суму зловживань 41,8 млрд грн, 2019). У 2018 р. цей показник становив 100 матеріалів, а в 2017 р. – 69 матеріалів.

Враховуючи військову-політичну ситуацію на Сході України, збільшення кількості матеріалів, які Держфінмоніторинг передає до правоохоронних органів, є цілком законним та свідчить про належне інституційне забезпечення фінансового моніторингу, яке дозволяє виявляти велику кількість схем фінансування тероризму.

Висновки.

Оцінка вітчизняної системи фінансового моніторингу на основі окремих критеріїв інституційного забезпечення (у

частині показників діяльності Держфінмоніторингу) свідчить про її ефективність, що і підтверджено на міжнародному рівні. Отже, вона перестала бути суто формальним явищем (як це було на першому етапі), а дієвим інструментом для забезпечення державної безпеки України. Саме тому і зміни, яких зазнав Держфінмоніторинг (починаючи від 2002 р. до теперішнього часу), можна окреслити як позитивні. У той же час вважаємо за необхідне удосконалити організацію роботи органів національної системи фінансового моніторингу України шляхом перегляду механізмів обміну інформацією між ними. Зокрема, з прийняттям Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX було внесено зміни або прийнято нові Порядки обміну інформацією між Держфінмоніторингом та іншими суб'єктами державного фінансового моніторингу (зокрема, Міністерством юстиції України, Міністерством цифрової трансформації України). Проте не для всіх суб'єктів таке коригування було здійснено. У даному напрямі вважаємо першочерговим завданням Держфінмоніторингу врегулювати порядки обміну інформацією з правоохоронними органами та державними регуляторами.

Інші складові фінансового моніторингу також потребують удосконалення на сучасному етапі. Зокрема, прийняття нового закону в сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму суттєво вплинуло на всю систему фінансового моніторингу, роблячи акцент на нових підходах та необхідності врахування нових об'єктів, зокрема віртуальних активів. Проте, як виявилось, перевіряти такі об'єкти вже можна, але правовий статус у них ще не закріплений. Тому, звичайно, потребує удосконалення нормативно-правове забезпечення, а також і організаційне в частині підготовки фахівців за новими вимогами.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

- Бисага К. В. Національна система запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення України: етапи становлення й розвитку. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2016. № 1 (53). С. 37–49.
- Відомство відзвітувало про основні досягнення за останні п'ять років. 2019. URL: <https://finpost.com.ua/news/13686>.
- Возняковська Х. А. Фінансовий моніторинг як інструмент протидії легалізації (відмиванню) злочинних доходів. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2012. № 1. С. 79–90.
- Долбня А. А. Развитие системы финансового мониторинга Российской Федерации. *Вестник НГУЭУ*. 2019. № 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-sistemy-finansovogo-monitoringa-rossiyskoy-federatsii>.
- Д'яконова І. І., Шиян Д. В. Методика оцінки ефективності фінансового моніторингу. *Вісник Української академії банківської справи*. 2013. № 1(34). С. 10–17
- Куришко О.О. Принципи системи фінансового моніторингу. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 жовтня 2010 р.): у 2 т. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. Т. 1. С. 117–120.
- Павлов Д. М. Протидія відмиванню коштів та фінансуванню тероризму як фактор забезпечення економічної безпеки держави та протидії корупції: теоретико-правовий аспект. *Публічне право*. 2017. № 1. С. 33–40.
- Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>.
- Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
- У 2019 році Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 211 матеріалів на суму зловживань 41,8 млрд грн. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhfinmonitoring-pidbiv-pidsumki-svoyeyi-roboti-za-2019-rik>.
- Хмелюк А. А. Ефективність фінансового моніторингу. *Бізнес Інформ*. 2015. № 6. С. 199–203.

REFERENCES

- Bysagha, K. V. (2016). Nacionaljna systema zapobighannja ta protydiji leghalizaciji (vidmyvannja) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shljakhom, finansuvannju teroryzmu ta finansuvannju rozpovsjudzhenja zbroji masovogho znyshhennja Ukrajinu: etapy stanovlennja j rozvytku [National system of prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction of Ukraine: stages of formation and development]. *Derzhava ta reghiony. Serija: Derzhavne upravlinnja – State and regions. Series: Public Administration, 1 (53)*, 37–49 [in Ukrainian].
- Vidomstvo vidzvituvalo pro osnovni dosjaghennja za ostanni p'jatj rokiv [The agency reported on major developments over the past five years]. (2019). Retrieved from <https://finpost.com.ua/news/13686> [in Ukrainian].
- Voznjakovs'jka, Kh. A. (2012). Finansovyj monitoryng jak instrument protydiji leghalizaciji (vidmyvannju) zlochynnykh dokhodiv [Financial monitoring as a tool to combat legalization (laundering) of criminal proceeds]. *Visnyk Cherniveckjogho fakul'tetu Nacionaljnogho universytetu «Odes'jka jurydychna akademija» – Bulletin of the Chernivtsi Faculty of the National University «Odessa Law Academy»*, 1, 79-90 [in Ukrainian].
- Dolbnja, A. A. (2019). Razvitie sistemy finansovogo monitoringa Rossijskoj Federacii [Development of the financial monitoring system of the Russian Federation]. *Vestnik NGUJeU – NSUE Bulletin, 1*. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-sistemy-finansovogo-monitoringa-rossiyskoy-federatsii> [in Russian].
- D'jakonova, I.I. and Shyjan, D.V. (2013). Metodyka ocinky efektyvnosti finansovogho monitorynghu [Methods for assessing the effectiveness of financial monitoring]. *Visnyk Ukrajin's'jkoji akademiji bankiv's'jkoji spravy – Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking, 1(34)*, 10–17 [in Ukrainian].
- Kuryshko, O. O. (2010). Pryncypy systemy finansovogho monitorynghu. Problemy i perspektyvy rozvytku bankiv's'jkoji systemy Ukrajinu [Principles of the financial monitoring system. Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine]. *Zbirnyk tez dopovidej KhIII Vseukrajins'jkoji naukovo-praktychnoji konferenciji – The collection of abstracts of the XIII All-Ukrainian scientific-practical conference*. (pp. 117–120). Sumy [in Ukrainian].
- Pavlov, D. M. (2017). Protydija vidmyvannju koshtiv ta finansuvannju teroryzmu jak faktor zabezpečennja ekonomichnoji bezpeky derzhavy ta protydiji korupciji: teoretyko-pravovyj aspekt [Countering money laundering

and terrorist financing as a factor in ensuring the economic security of the state and combating corruption: theoretical and legal aspect]. *Publichne pravo – Public law, 1*, 33–40 [in Ukrainian].

The Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015). *Regulations on the State Financial Monitoring Service of Ukraine*. No. 537 [in Ukrainian].

On prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction. No. 361-IX. (2019). [in Ukrainian].

У 2019 році Держфінмоніторингом направлено до правоохоронних органів 211 матеріалів на суму зловжывань 41,8 млрд грн [In 2019, the SCFM sent 211 materials to law enforcement agencies in the amount of UAH 41.8 billion of abuses]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhfinmonitoring-pidbiv-pidsumki-svoyeyi-roboti-za-2019-rik> [in Ukrainian]

Khmeljuk, A. A. (2015). Efektyvnistj finansovogho monitorynghu [Effectiveness of financial monitoring]. *Biznes Inform – Business Inform, 6*, 199–203 [in Ukrainian].

Грабчук Олександр

Асистент
Державний університет «Житомирська політехніка»

Email: crimcase08@gmail.com

Hrabchuk Oleksandr

Assistant
State University «Zhytomyr Polytechnic»

ORCID: 0000-0001-8066-6547

Супрунова Ірина

Кандидат економічних наук, доцент
Державний університет «Житомирська політехніка»

Email: crimcase08@gmail.com

Suprunova Iryna

Candidate of Economic Sciences, Ph.D.
State University «Zhytomyr Polytechnic»

ORCID: 0000-0002-5800-3023

Цитування: Грабчук, О., & Супрунова, І. (2020). Фінансовий моніторинг як умова забезпечення державної безпеки країни: поняття, складові, етапи розвитку. *Аспекти публічного управління, 8(4)*, 75–83. doi: 10.15421/152082

Citation: Hrabchuk, O., & Suprunova, I. (2020). Finansovyi monitorynh yak umova zabezpechennia derzhavnoi bezpeky krainy: poniattia, skladovi, etapy rozvytku [Financial monitoring as a condition for ensuring the state security of the country: concepts, components, stages of development]. *Public administration aspects, 8 (4)*, 75–83. doi: 10.15421/152082

Стаття надійшла / Article arrived: 03.09.2020

Схвалено до друку / Accepted: 20.10.2020